

aan: Leden van de Vaste commissie voor Economische Zaken in de Tweede Kamer.

van: Provincie Groningen

datum: 16 januari 2014

betreft: Aardbevingen door gaswinning- wat vraagt de regio van het Rijk?

Op 16 december jl. kondigde minister Kamp het definitieve winningsbesluit voor het Groninger gasveld aan. Hij heeft met dit besluit een stap tot enige reductie van de gaswinning gezet, maar er is meer nodig om de veiligheid van onze inwoners te waarborgen, de lasten en lusten van de gaswinning in evenwicht te brengen en het vertrouwen van de Groningse bevolking te herstellen.

Wat heeft de regio nodig?

Het akkoord 'Vertrouwen op Herstel en Herstel van Vertrouwen' was begin 2014 een voldoende antwoord op de problematiek en de toen bekende feiten. De situatie is echter wezenlijk veranderd. Zo is het gebied waar de impact van de aardbevingen merkbaar is, groter geworden. In de stad Groningen en de gemeenten Hoogezand en Menterwolde is in 2014 bij duizenden woningen schade veroorzaakt. De uitvoering van het akkoord stagneert. De afwikkeling van complexe schadegevallen verloopt traag en de uitrol van preventieve versterking van woningen stagneert: het is een zeer complexe opgave. Daarnaast bestaat nu meer kennis van en inzicht in de gevolgen van aardbevingsproblematiek. Dit alles heeft bij ons tot het besef geleid dat het bestaande maatregelenpakket niet meer toereikend is en het moet worden aangepast op de volgende punten.

1. Het inrichten van een publiek spoor

In het afgelopen jaar is gebleken dat vooral de complexe schades en de preventieve versterking van woningen diep ingrijpende gevolgen hebben voor de belangen en de persoonlijke levenssfeer van burgers. De operatie preventieve versterking heeft impact op veel publieke belangen. Opkoop en sloop van veel woningen heeft gevolgen voor de leefbaarheid, de omgevingskwaliteit en de identiteit van buurten, wijken en dorpen. Daarnaast voor monumenten, onderwijsinstellingen, zorginstellingen en veiligheid van bedrijven. De problemen voortkomend uit aardbevingen zullen nog tientallen jaren aanhouden. De operatie is waarschijnlijk zeer omvangrijk en ingrijpend. Volgens een afgegeven indicatie van NAM moeten mogelijk 50.000 panden preventief worden versterkt, waarbij in veel gevallen mensen gedurende een langere periode elders gehuisvest moeten worden. Het ziet er naar uit dat dit een langjarige opgave wordt.

Dat vraagt om een adequate publieksrechtelijke organisatie met instrumentarium voor de behandeling van vraagstukken die niet geschikt zijn voor private afdoening of die naar aard en omvang vragen om behandeling op regionale schaal. Wij vinden dat een publieke uitvoeringsorganisatie moet worden opgericht onder eindverantwoordelijkheid van het Rijk, zoals dat in het verleden is gebeurd voor de Deltawerken of de IJsselmeerpolders. De opgave heeft een impact, complexiteit en omvang die dit rechtvaardigt.

Wij vragen erkenning van de urgentie om te komen tot een robuust publiek spoor met slagkracht en doorzettingsmacht. Een publiek spoor dat het vertrouwen kan verwerven van inwoners, overheden en bedrijfsleven.

Dat publieke spoor heeft naar mening van provincie en de twaalf gemeenten in het aardbevingsgebied alleen kans van slagen als het aan de volgende voorwaarden voldoet:

- Het publieke spoor kent een Rijksbrede aanpak. De problematiek strekt zich uit over verschillende departementen (EZ, BZK/WNR, I&M, OCW, Financiën, V&J).
- Het publieke spoor kent publiek casemanagement en heeft voldoende doorzettingsmacht en aanwijzingsbevoegdheid daar waar veiligheid, publieke belangen en majeure belangen van burgers in het geding zijn.

Z.o.z.

- Het publieke spoor is een onafhankelijke autoriteit die niet onderdeel is van een ministerie, maar wel valt onder ministeriële verantwoordelijkheid. Deze staat onder leiding van een voldoende gezaghebbende persoon.
- Het heeft een wettelijke basis, waarmee verantwoordelijkheden en bevoegdheden eenduidig zijn belegd en consistentie en continuïteit worden gewaarborgd.
- Het heeft een schaalbaar en flexibel karakter met de mogelijkheid om in aanpak te differentiëren.
- Het kent een schaalbare financiering, waarbij het Rijk verantwoordelijkheid neemt voor de bekostiging.
- Het wordt gekenmerkt door een langjarige programmatische aanpak (naar analogie van de aanpak van Stads- en dorpsvernieuwing).

2. Uitbreiding van het werkingsgebied van het akkoord en een toegesneden aanpak op de specifieke situatie van de stad Groningen

Het gaat hier om het maken van aanvullende afspraken en het beschikbaar stellen van maatregelen en voorzieningen voor de burgers van de gemeenten waarvan duidelijk is geworden dat zij ook schade ondervinden van de aardbevingen. Er is nu ongelijkheid tussen enerzijds burgers met schade in de 9 gemeenten die partij zijn bij het akkoord en burgers met schade buiten deze 9 gemeenten. Deze ongelijkheid mag niet in stand blijven.

De stad Groningen kampt met specifieke problemen. De stad is de economische motor van de provincie en herbergt voor de regio belangrijke functies en grootschalige voorzieningen, waaronder het UMCG, de Hanzehogeschool en de RUG. De kosten van zwaardere constructies van nieuwbouwprojecten (ook Forum, tunnelbak zuidelijke ringweg) en het versterken van gebouwen moeten door NAM worden gedragen. NAM wijst dat tot dusverre af. Alle andere kosten die voortkomen uit de aardbevingen mogen niet ten laste van burgers, ondernemers en gemeenten komen.

3. Onderhoud aan het bestaande akkoord.

Er is een lijst van circa 50 issues en knelpunten gedefinieerd die adequaat opgelost dienen te worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om hoe om te gaan met achterstallig onderhoud en de meerkosten van preventieve maatregelen in nieuwbouw, waarbij bovendien nog geen definitieve bouwnorm verplicht is gesteld. De lijst is als bijlage bijgevoegd.

4. Verderegaande reductie van de gaswinning.

De spankracht in de Groninger samenleving neemt af en daarmee het draagvlak voor de gaswinning. Dat vraagt om een verderegaande reductie van de gaswinning. Het veiligheidsprobleem moet zoveel mogelijk aan de bron worden aangepakt, temeer omdat het verhogen van het veiligheidsniveau door programma voor preventieve versterking van woningen stagneert.